

Utlåtande 2016:31 RI (Dnr 135-2061/2015)

Förutsättningar för naturreservat på Norra och Södra Djurgården och Lillsjön

Redovisning av uppdrag

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Redovisningen av förutsättningar för naturreservat på Norra och Södra Djurgården och Lillsjön godkänns.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2015 fick exploateringsnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat.

Beredning

Ärendet har initierats av exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret delar nämndernas bedömning rörande inrättande av reservat i Norra och Södra Djurgården utifrån den redovisning som framlagts samt delar även bedömningen om att frågan om naturreservat Lillsjön bör avvaktas.

Mina synpunkter

Stockholm är en stad med stora blå och gröna värden. I takt med att staden växer ska dessa främjas så att de blir än mer tillgängliga och utnyttjade än de är idag. Parker och naturreservat är viktiga för stockholmarna och kvaliteten i det byggda och i grönstrukturen får en allt större betydelse när staden förtätas. Det är därför viktigt att fortsätta arbeta med ett planeringsunderlag för stadens grönstruktur samt gå fram med utvalda naturreservat för att säkerställa stockholmarnas tillgång till natur, samtidigt som man med detta kan peka ut fler områden lämpliga för bostadsbyggnation.

I budget för år 2015 lades uppdrag att utreda eventuella möjligheterna och behoven av naturreservatsbildningar i Norra och Södra Djurgården, samt Lillsjön.

När det gäller en eventuell naturreservatsbildning på Djurgården konstaterar utredningen att stora delar av den berörda marken ägs av Kungliga Djurgårdsstadsförvaltningen vilket omöjliggör en kommunal naturreservatsbildning. Nämndernas bedömning är också att det inte är motiverat att inrätta ett naturreservat i de delar som staden äger.

Gällande Lillsjöns naturreservat instämmer jag i stadsledningskontorets och berörda nämnders utlåtande att en eventuell naturreservatsbildning i dagsläget inte är aktuell. Det är viktigt att strandskyddet inte sätts ur spel då sjön har ett stort värde som leklokal för fisk.

Bilaga

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson och Cecilia Brinck (alla M) och borgarrådet Lotta Edholm (L) enligt följande.

Vi instämmer till fullo i synpunkterna från de tre nämnderna gällande förutsättningarna att inrätta naturreservat på de i ärendet föreslagna platserna. Norra och Södra Djurgården ligger inom Kungliga nationalstadsparken och har redan idag ett fullgott skydd i miljöbalken. Vidare ägs den berörda marken till stora delar av Kungliga Djurgårdens Förvaltning. Att ianspråka stadens resurser för ytterligare utredningar i denna fråga är därför helt meningslöst och ett slöseri med skattemedel.

Vad gäller Lillsjön så ser vi det som en självklarhet att den platsen istället ska utvecklas med nya bostäder utifrån Promenadstadens principer.

Tyvärr kan vi mot bakgrund av ovanstående konstatera att Miljöpartiets vallöften och inspel i majoritetens budget för Stockholms stad fortsätter på den inslagna banan med felaktiga prioriteringar. Att nagelfara staden efter mark att inte bygga på istället för mark att bygga på är såväl ett oansvarigt hanterande av skattebetalarnas medel som skadligt för utvecklingen av staden som helhet. Det är en stockholmsfientlig politik som stjälar tid från den viktigaste frågan för stadens utveckling, nämligen lösningen på bostadsbristen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Redovisningen av förutsättningar för naturreservat på Norra och Södra Djurgården och Lillsjön godkänns.

Stockholm den 9 mars 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Anna König Jerlmyr, Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Johanna Sjö och Markus Nordström (alla M) och Lotta Edholm (L) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottner (KD) med hänvisning till Moderaternas och Liberalernas gemensamma särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2015 fick exploateringsnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat.

Norra och Södra Djurgården

Den bedömning som nämnderna redovisar gör gällande att det för närvarande inte är motiverat att överväga kommunala reservat för enbart de områden som staden äger, då ett eventuellt skydd bör gälla relativt enhetligt för parklandskap och naturmiljöer oberoende av ägandet.

Som bakgrund och grund till redovisningen framhåller nämnderna att:

- lagbestämmelsen om nationalstadsparken enbart ska tillämpas vid olika former av tillståndsprövning och planläggning, och vid samråd enligt miljöbalkens 12 kap. 6 §. Enligt den senare bestämmelsen ska åtgärder som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken och som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön anmälas för samråd hos länsstyrelsen. Länsstyrelsen får förelägga den anmälningskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får myndigheten förbjuda verksamheten.
- i maj 2015 beslutade stadsbyggnadsnämnden om tilläggsbestämmelser för skydd av träd till detaljplanerna för Ekhagen, Gärdesbebyggelsen och Diplomatstaden. Länsstyrelsen har lagt fram ett förslag till samrådsplikt enligt 12 kap. 6 § för åtgärder som kan skada skyddsvärda träd som saknar skydd i detaljplan, samt anläggande av vissa grusade eller på annat sätt hårdgjorda ytor på tidigare vegetationstäckt mark, om anläggandet inte har stöd i detalj-plan. För de delar av nationalstadsparken som inte är detaljplanelagda gäller områdesbestämmelser. Områdesbestämmelserna innebär ett skydd mot förvanskning av den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen.
- värden i kungliga nationalstadsparken är i hög grad knutna till träden, sjöarna, våtmarkerna och vattendragen. Träden och övrig vegetation på Norra och Södra Djurgården kommer troligen att få ett skydd genom en

utökad samrådspåikt. Åtgärder som påverkar sjöar, våtmarker och vattendrag är i regel tillståndspåiktiga enligt miljöbalken och vid en tillståndsprövning ska lagbestämmelsen om nationalstadsparken tillämpas.

- Kungliga Djurgårdens Förvaltning accepterar inte ett kommunalt skydd av de områden som omfattas av den kungliga dispositionsrätten. Nämnderna bedömer att det för närvarande inte är motiverat att överväga kommunala reservat för enbart de områden som staden äger, dvs. Bellevue och Kaknäsområdet, då ett eventuellt skydd bör gälla relativt enhetligt för parklandskap och naturmiljöer oberoende av ägandet. Staden har rådighet över skötsel och förvaltning, t.ex. trädfällning, även i de områden som arrenderas ut. Miljöförvaltningens rådgivande roll i skötsel och förvaltning har tidigare varit tydligare i naturreservaten, men har nu utökats till att gälla skötseln av stadens alla grönområden.

Nämnderna anför att det emellertid kvarstår vissa mindre åtgärder som negativt kan påverka nationalstadsparkens värden, som inte omfattas av några av de prövningar där bestämmelsen om nationalstadsparken ska tillämpas. Exempel på sådana åtgärder kan vara borttagande av buskar, skogsplantering av öppen mark eller anläggande av mindre stigar eller gångvägar. När det gäller dessa åtgärder finns idag inget skydd på Norra och Södra Djurgården. Därför kan ytterligare skydd enligt miljöbalken diskuteras.

Lillsjön

Nämndernas redovisning gör gällande att Lillsjön och omgivande skogsområden norr om sjön tillsammans utgör ett ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde. Det är ett relativt litet område, knappt 50 ha, men med stor variation av naturtyper och upplevelsevärden.

Redovisningen framhåller att Lillsjöparken är ett mycket populärt promenadområde för de närboende, men har ingen större betydelse som rekreatiomsområde för andra stockholmare. Delar av området är mycket bullerstört, från såväl flyg som biltrafik. Åtgärder för att skärma av buller från biltrafiken skulle förbättra upplevelsevärdet avsevärt. Om Bromma flygplats i framtiden läggs ned kan området få än större betydelse som rekreatiomsområde.

Den bedömning som nämnderna redovisar gör gällande att Lillsjön är mindre än alla andra områden i Stockholm som är eller utreds som natur- och

kulturresevat och har för närvarande endast lokal betydelse för friluftslivet. Större delen av Lillsjöns omgivning ligger inom 100 meter från sjöns strand. Det innebär att strandskyddet inträder vid en planändring. Strandskyddet kan endast upphävas i den nya planen för t.ex. områden som saknar betydelse för strandskyddets syften eller områden som behöver tas i anspråk för något angeläget allmänt intresse. Stora delar av Kvarnberget norr om Kvarnbäcksvägen utgörs av fornlämningar som är skyddade enligt kulturminneslagen.

Nämnderna bedömer att frågan om naturreservat för Lillsjön med omgivning bör avvakta fortsatt planering av området på och kring Bromma flygplats.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 december 2015 att godkänna redovisningen av förutsättningar för naturreservat på Norra och Södra Djurgården och Lillsjön, samt överlämna redovisningen till kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L), *bilaga 1*.

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2015 gett exploateringsnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat.

Stadsbyggnadskontoret arbetade under 90-talet med naturreservat för Norra Djurgården, men kunde inte slutföras på grund av oenighet med Kungliga Djurgårdens Förvaltning om reservatsbestämmelsernas karaktär och innebörden av konungens grundlagsfästa dispositionsrätt till marken. Kommunfullmäktige drog därför i april 2009 tillbaka det uppdraget om naturreservat för Norra och Södra Djurgården från stadsbyggnadsnämnden och överlämnade frågan om skydd enligt miljöbalken för områden inom nationalstadsparken till länsstyrelsen.

Kungliga Djurgårdens Förvaltning kan fortfarande inte acceptera ett kommunalt skydd av de områden som omfattas av den kungliga dispositionsrätten. Exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen bedömer att det

för närvarande inte är motiverat att överväga kommunala reservat för enbart de områden som staden äger, då ett eventuellt skydd bör gälla relativt enhetligt för parklandskap och naturmiljöer oberoende av ägandet.

Lillsjön och omgivande skogsområden norr om sjön utgör tillsammans ett ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde. Områdena har också höga kulturvärden. Några friluftsområden i Stockholm som är eller utreds som natur- eller kulturreservat har naturvärden som är jämförbara med Lillsjön. Lillsjön är dock mindre än alla andra områden och har för närvarande endast lokal betydelse för friluftslivet. Större delen av Lillsjöns omgivning ligger inom 100 meter från sjöns strand. Det innebär att strandskyddet inträder vid en planändring. Stora delar av Kvarnberget norr om Kvarnbäcksvägen utgörs av fornlämningar som är skyddade enligt kulturminneslagen. Förvaltningarna bedömer att frågan om naturreservat för Lillsjön med omgivning bör avvakta fortsatt planering av området på och kring Bromma flygplats.

Utlåtande

Ärendet

Kommunfullmäktige har i budgeten för 2015 gett exploateringsnämnden i uppdrag att i samarbete med stadsbyggnadsnämnden och miljö- och hälsoskyddsnämnden utreda förutsättningarna att göra Norra och Södra Djurgården samt Lillsjön till naturreservat.

Exploateringskontoret, miljöförvaltningen och stadsbyggnadskontoret har granskat områdenas värden, nuvarande skydd och andra förutsättningar och redovisar dem i detta tjänsteutlåtande.

Norra och Södra Djurgården

Bakgrund

Kommunfullmäktige gav i september 1993 stadsbyggnadsnämnden i uppdrag att i samråd med gatu- och fastighetsnämnden ta fram förslag till naturreservat eller andra relevanta bevarandebestämmelser med tillhörande skötselplan för Norra respektive Södra Djurgården.

Förslag till naturreservat på Norra Djurgården var ute på remiss 1995. Det kunde inte slutföras på grund av oenighet med Kungliga Djurgårdens Förvaltning om naturreservatsbestämmelsernas karaktär och innebörden av konungens grundlagsfästa dispositionsrätt till marken. På grund av detta drog kommunfullmäktige tillbaka uppdraget om naturreservat från stadsbyggnadsnämnden i april 2009 och överlämnade frågan om skydd enligt miljöbalken för områden inom nationalstadsparken till länsstyrelsen.

Lagbestämmelsen om nationalstadsparken ska enbart tillämpas vid olika former av tillståndsprovning och planläggning, och vid samråd enligt miljöbalkens 12 kap. 6 §. Enligt den senare bestämmelsen ska åtgärder som inte omfattas av tillstånds- eller anmälningsplikt enligt andra bestämmelser i miljöbalken och som kan komma att väsentligt ändra naturmiljön anmälas för samråd hos länsstyrelsen. Länsstyrelsen får förelägga den anmälningsskyldige att vidta de åtgärder som behövs för att begränsa eller motverka skada på naturmiljön. Om sådana åtgärder inte är tillräckliga och det är nödvändigt för skyddet av naturmiljön, får myndigheten förbjuda verksamheten.

I maj 2015 beslutade stadsbyggnadsnämnden om tilläggsbestämmelser för skydd

av träd till detaljplanerna för Ekhagen, Gärdesbebyggelsen och Diplomatstaden. Länsstyrelsen har lagt fram ett förslag till samrådspåikt enligt 12 kap. 6 § för åtgärder som kan skada skyddsvärda träd som saknar skydd i detaljplan, samt anläggande av vissa grusade eller på annat sätt hårdgjorda ytor på tidigare vegetationstäckt mark, om anläggandet inte har stöd i detaljplan.

För de delar av nationalstadsparken som inte är detaljplanelagda gäller områdesbestämmelser. Områdesbestämmelserna innebär ett skydd mot förvanskning av den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen.

Bedömning

Värdena i nationalstadsparken är i hög grad knutna till träden, sjöar, våtmarker och vattendrag. Träden och övrig vegetation på Norra och Södra Djurgården kommer troligen att få ett skydd genom en utökad samrådspåikt. Åtgärder som påverkar sjöar, våtmarker och vattendrag är i regel tillståndspåiktiga enligt miljöbalken och vid en tillståndsprövning ska lagbestämmelsen om nationalstadsparken tillämpas.

Fortfarande kvarstår dock vissa mindre åtgärder som kan negativt påverka nationalstadsparkens värden, som inte omfattas av några av de prövningar där bestämmelsen om nationalstadsparken ska tillämpas. Exempel på sådana åtgärder kan vara borttagande av buskar, skogsplantering av öppen mark eller anläggande av mindre stigar eller gångvägar. När det gäller dessa åtgärder finns idag inget skydd på Norra och Södra Djurgården. Därför kan ytterligare skydd enligt miljöbalken diskuteras.

Kungliga Djurgårdens Förvaltning kan fortfarande inte acceptera ett kommunalt skydd av de områden som omfattas av den kungliga dispositionsrätten. Exploateringskontoret, stadsbyggnadskontoret och miljöförvaltningen bedömer att det för närvarande inte är motiverat att överväga kommunala reservat för enbart de områden som staden äger, dvs. Bellevue och Kaknäsområdet, då ett eventuellt skydd bör gälla relativt enhetligt för parklandskap och naturmiljöer oberoende av ägandet. Staden har rådighet över skötsel och förvaltning, t.ex. trädfällning, även i de områden som arrenderas ut. Miljöförvaltningens rådgivande roll i skötsel och förvaltning har tidigare varit tydligare i naturreservaten, men har nu utökats till att gälla skötseln av stadens alla grönområden.

Lillsjön

Bakgrund

Lillsjön och omgivande skogsområden norr om sjön utgör tillsammans ett ekologiskt särskilt betydelsefullt kärnområde i enlighet med mål 4.1 i stadens miljöprogram. Med ekologiskt kärnområde menas ett sammanhängande naturområde som är tillräckligt stort för att ett flertal prioriterade arter ska kunna klara hela sin levnadscykel inom området, det vill säga finna föda, bo och reproducera sig. Det är ett relativt litet område, knappt 50 ha, men med stor variation av naturtyper och upplevelsevärden. Området är också rikt på förhistoriska lämningar.

Lillsjön och omgivande våtmarker och skogsmiljöer är livsmiljö för groddjur, fiskar och för ett stort antal rastande och häckande fågelarter, varav vissa är rödlistade. Lillsjön har ett rikt fiskbestånd med många arter då sjön endast avskiljs från Mälaren

med en 250 meter lång och ca 1,5 meter djup kanal utan vandringshinder. Det är den enda sjön i Stockholms stad med sådana förutsättningar och fyller därför en viktig funktion som leklokal för fiskar kring innerstaden. Vid provfisken har abborre, benlöja, björkna, braxen, gers, gädda, gös, mört, nors, ruda och sarv fångats.

ESBO - ekologiskt särskilt betydelsefulla områden

- Kärnområde
- Livsmiljö för skyddsvärda arter
- Spridningszon

Kvarnberget norr om Lillsjön utgörs till stor del av orörd barrskogshällmark och blåbärsgrenskog, men bär också spår av äldre kulturlandskap med öppna marker och ett område med ädellövskog och grova ekar.

I området kring Lillsjön berättar fornlämningar, äldre bebyggelse och kulturmiljöer om områdets tidigare historia. Fornlämningarna är främst från brons- och järnålder, som exempelvis det stora gravfältet norr om Kvarnbacksvägen som är från vikingatid. Söder om Lillsjön finns ett större gravfält och flera gravar. Lillsjön var tidigare förbundet med Ulvsundasjön, och de olika vattenvägarna i området utgjorde viktiga kommunikationsleder för de människor som under brons- och järnålder bosatte sig i trakten. Landsvägarna kom så småningom att spela större roll, exempelvis har Gustav III:s väg lämnat avtryck i landskapet. Vägen hade delvis samma sträckning som nuvarande Drottningholmsvägen.

Av äldre bebyggelse finns idag inom området en kvarn och en kvarnstuga på höjden norr om Kvarnbacksvägen. Kvarnen är från 1855 och är flyttad från Bällsta. Stugan antas vara från 1700-talet. Även koloniområdet Iris Lillsjönäs är utpekad av Stadsmuseet som kulturhistorisk värdefull miljö.

Lillsjöparken är ett mycket populärt promenadområde för de närboende, men har ingen större betydelse som rekreationsområde för andra stockholmare. Delar av området är mycket bullerstört, från såväl flyg som biltrafik. Åtgärder för att skärma av buller från biltrafiken skulle förbättra upplevelsevärdet avsevärt. Om Bromma flygplats i framtiden läggs ned kan området få än större betydelse som rekreationsområde.

Bedömning

Några friluftsområden i Stockholm som är eller utreds som natur- eller kulturreservat har naturvärden som är jämförbara med Lillsjön, se nedanstående tabell. Lillsjön är dock mindre än alla andra områden och har för närvarande endast lokal betydelse för friluftslivet.

Jämförelse mellan befintliga och pågående natur- och kulturreservat och Lillsjön

Område	Storlek i hektar	Riksintresse för naturvård	Ingår i regional grönskil	Naturvärden		Friluftsvärden		
				Regionala	Kommunala	Regionala	Kommunala	Lokala
Hansta	280	X	X	X		X		
Igelbäcken	411		X	X		X		
Grimsta	320		X	X			X	
Judarskogen	95	X	X	X			X	
Kyrksjölöten	50	X		X			X	
Nackareservatet (delen inom Stockholm)	99		X	X		X		
Flaten	760		X	X		X		
Sätraskogen	256		X	X			X	
Kyrkhamn	107		X	X		X		

Årstaskogen med Årsta holmar	65				X		X	
Älvsjöskogen	65			X		X		
Rågsveds friområde	ca 85		X	X		X		
Lillsjön	ca 30-50			X				X

Större delen av Lillsjöns omgivning ligger inom 100 meter från sjöns strand. Det innebär att strandskyddet inträder vid en planändring. Strandskyddet kan endast upphävas i den nya planen för t.ex. områden som saknar betydelse för strandskyddets syften eller områden som behöver tas i anspråk för något angeläget allmänt intresse. Stora delar av Kvarnberget norr om Kvarnbäcksvägen utgörs av fornlämningar som är skyddade enligt kulturminneslagen.

Förvaltningarna bedömer att frågan om naturreservat för Lillsjön med omgivning bör avvakta fortsatt planering av området på och kring Bromma flygplats.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2015 att godkänna redovisningen av förutsättningar för naturreservat på Norra och Södra Djurgården och Lillsjön, samt överlämna redovisningen till kommunfullmäktige.

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Se ovan.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 10 december 2015 att godkänna redovisningen av förutsättningar för naturreservat på Norra och Södra Djurgården och Lillsjön, samt överlämna redovisningen till kommunfullmäktige.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Sebastian Wiklund (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Kristina Lutz m.fl. (M) och Björn Ljung m.fl. (L), *bilaga 1*.

Ersättaryttrande gjordes av Christina Linderholm (C) som instämde i särskilt uttalande från Kristina Lutz m.fl. (M) och Björn Ljung m.fl. (L).

Exploateringskontorets, miljöförvaltningens och stadsbyggnadskontorets gemensamma tjänsteutlåtande daterat den 25 november 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Se ovan.

Beredning

Ärendet har initierats av exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsbyggnadsnämnden och remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 4 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret konstaterar att Stockholms blå och gröna värden ska värnas i enlighet med stadens budget och miljöprogram. I den växande staden behövs grundläggande planering för viktiga grönytor och grönområden då naturområden är viktiga för Stockholmarna. Staden arbetar idag med flera reservatsbildningar såsom östra delen av Älvsjöskogen och Rågsveds friområde.

Stadsledningskontoret delar nämndernas bedömning rörande inrättande av reservat i Norra och Södra Djurgården utifrån den redovisning som framlagts.

Vad rör Lillsjön anser stadsledningskontoret att för att ytterligare allsidigt och ingående belysa förutsättningarna för inrättandet av naturreservat krävs kompletterande kunskap och klarhet i hur området på och kring Bromma flygplats kommer att utvecklas i framtiden. Kontoret delar således nämndernas bedömning om att frågan om naturreservat bör avvaktas.

Stadsledningskontoret konstaterar att nämndernas redovisning ligger i linje med det uppdrag som formulerats i kommunfullmäktiges budget 2015 och föreslår därför kommunfullmäktige att godkänna redovisningen.

Reservationer m.m.

Exploateringsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M) och Abit Dundar (L) enligt följande.

Vi instämmer till fullo i synpunkterna från de tre förvaltningarna gällande förutsättningarna att inrätta föreliggande naturreservat. Avseende Norra och Södra Djurgården har vi också påtalat detta i en motion till kommunfullmäktige. Dessa två områden ligger inom Kungliga nationalstadsparken och har redan idag ett fullgott skydd. Att uppta tjänstemännens tid med ytterligare utredningar i denna del är därför helt meningslöst och ett slöseri med skattemedel. Vad gäller Lillsjön så ser vi det som en självklarhet att den platsen istället ska utvecklas med nya bostäder utifrån Promenadstadens principer.

Tyvärre kan vi mot bakgrund av ovanstående konstatera att Miljöpartiets vallöften och inspel i majoritetens budget för Stockholms stad fortsätter på den inslagna banan med felaktiga prioriteringar. Att nagelfara staden efter mark att inte bygga på istället för mark att bygga på är såväl ett

Stadsbyggnadsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Roger Mogert m.fl. (S), Cecilia Obermüller m.fl. (MP) och Sebastian Wiklund (V), enligt följande.

Stockholm är en stad med stora blå och gröna värden. I takt med att staden växer ska dessa främjas så att de blir än mer tillgängliga och utnyttjade än de är idag. Parker och naturreservat är viktiga för stockholmarna och kvaliteten i det byggda och i grönstrukturen får en allt större betydelse när staden förtätas. Det är därför viktigt att fortsätta arbeta med ett planeringsunderlag för stadens grönstruktur samt gå fram med utvalda naturreservat för att säkerställa stockholmarnas tillgång till natur, samtidigt som man med detta kan peka ut fler områden lämpliga för bostadsbyggnation. Utredningsarbetet kring reservatsbildning i östra Älvsjöskogen och Rågsveds friområde ska fullföljas under år 2016 och planeringen bör fortgå för att göra reservat av Kyrkhamn och Årstaskogen/Årsta Holmar.

Särskilt uttalande gjordes av Kristina Lutz m.fl. (M) och Björn Ljung m.fl. (L), enligt följande.

Vi instämmer till fullo i synpunkterna från de tre förvaltningarna gällande förutsättningarna att inrätta föreliggande naturreservat. Avseende Norra och Södra

Djurgården har vi också påtalat detta i en motion till kommunfullmäktige. Dessa två områden ligger inom Kungliga nationalstadsparken och har redan idag ett fullgott skydd. Att uppta tjänstemännens tid med ytterligare utredningar i denna del är därför helt meningslöst och ett slöseri med skattemedel. Vad gäller Lillsjön så ser vi det som en självklarhet att den platsen istället ska utvecklas med nya bostäder utifrån Promenadstadens principer.

Tyvärr kan vi mot bakgrund av ovanstående konstatera att Miljöpartiets vallöften och inspel i majoritetens budget för Stockholms stad fortsätter på den inslagna banan med felaktiga prioriteringar. Att nagelfara staden efter mark att inte bygga på istället för mark att bygga på är såväl ett oansvarigt hanterande av skattebetalarnas medel som för utvecklingen av staden som helhet. Det är en stockholmsfientlig politik som stjäl tid från den viktigaste frågan för stadens utveckling, nämligen lösningen på bostadsbristen.